

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๑

วันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เรื่อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพของสมาชิกแห่งสภาเทศบาล
สิ้นสุดด้วยการยุบสภาเทศบาลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และการแต่งตั้ง
คณะเทศมนตรีชั่วคราวของผู้ว่าราชการจังหวัดชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้มีคำร้องตามหนังสือ ลงวันที่ ๓๐
มิถุนายน ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการสั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาล
สิ้นสุดลงด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล การสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่งของรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทยตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) และ
การแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง
ของผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นการกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘๒ และ ๒๘๓ วรรคสอง หรือไม่

เทศบาลตำบลท่าข้ามอ้างว่า ตามที่กระทรวงมหาดไทย ได้มีคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุด
สมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล โดยอ้างเหตุว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งความเห็นให้
คณะรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทราบว่าการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาล
ซึ่งได้รับเลือกตั้งก่อนวันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ จะต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า คือ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลคราวละห้าปี ตามนัยมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ นั้นไม่อาจใช้บังคับได้อีกต่อไป เพราะเป็นการขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ สั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลหลายแห่งสิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล เช่น เทศบาลเมืองมุกดาหาร เทศบาลตำบลบ้านพรุ เป็นต้น เทศบาลตำบลท่าข้ามเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าสมาชิกสภาเทศบาลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า เมื่อสมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตามวาระแล้วคณะเทศมนตรีที่ออกนั้นจะต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินกิจการในหน้าที่ของคณะเทศมนตรีต่อไปจนกว่าคณะเทศมนตรีที่แต่งตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔๕ (๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๗๔ ประกอบด้วยมาตรา ๔๕ (๔) สั่งให้สมาชิกภาพแห่งสภาเทศบาลสิ้นสุดลงด้วยเหตุยุบสภาเทศบาล และสั่งให้เทศมนตรีทั้งคณะออกจากตำแหน่ง และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะเทศมนตรีชั่วคราวเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะเทศมนตรีใหม่ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๔๕ วรรคสอง นั้น เป็นการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง น่าจะขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง กล่าวคือ มาตรา ๒๘๒ บัญญัติไว้ว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่า “การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่ต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม ทั้งนี้ จะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้” ฉะนั้นจึงเห็นว่าการสั่งการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และเกินความจำเป็นจากที่กฎหมายบัญญัติไว้

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ปัญหาที่เทศบาลตำบลท่าข้ามขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ มาตรา ๗๓ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๔๕ (๔) ออกคำสั่งให้สมาชิกสภาเทศบาลเมืองมุกดาหาร และเทศบาลตำบลบ้านพรุ สิ้นสุดสมาชิกภาพด้วยเหตุยุบสภาเทศบาลตามวาระที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘๕ วรรคห้า และการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๕

วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๕ แต่งตั้งคณะกรรมการชั่วคราวเพื่อดำเนินกิจการของเทศบาลไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๘๒ และมาตรา ๒๘๓ วรรคสอง หรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” กรณีตามปัญหาที่เทศบาลตำบลท่าข้าม อ้างถึง มีเหตุเกิดขึ้นที่เทศบาลเมืองมุกดาหาร และเทศบาลตำบลบ้านพรุ ซึ่งมีสาเหตุขึ้นกับเทศบาลตำบลท่าข้ามแต่อย่างใด ดังนั้น เทศบาลตำบลท่าข้าม จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยอาศัยบทบัญญัติดังกล่าวได้ เนื่องจากปัญหา มิได้เกิดขึ้นกับองค์กรของตน

อาศัยเหตุผลดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าเทศบาลตำบลท่าข้ามไม่มีสิทธิเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๖

นายเชาวน์ สายเชื้อ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายโกเมน ภัทรภิรมย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ฌ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายประเสริฐ นาสกุล	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายปรีชา เฉลิมวณิชย์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระแก้ว	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอนันต์ เกตุวงศ์	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายอุระ หวังอ้อมกลาง	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ